

מסכת נדה פרק ד

(לא,ב) משנה: בנות כותים נדות מעריסתן. והכותים מטמאים משכב תחתון כעליון, מפני שהן בועלי נדות, והן יושבות על כל דם ודם. ואין חייבין עליהן על ביאת מקדש, ואין שורפין עליהם את התרומה, מפני שטומאתן ספק

גמרא: גַּהֲיִכִי דְמִי? אִי דְקָא חֲזִיין, אֲפִילוּ דִידָן נְמִי - וְאִי דְלֹא קַחֲזִיין, דִידְהוּ נְמִי לֹא! <אמר **רבא בריה דרב אחא בר רב הונא** אמר **רב ששת:** הכא במאי עסקינן? בסתמא! דכיון דאיכא מיעוטא דחזיין, חיישינן. ומאן תנא דחייש למיעוטא? **(לב,א) ר'** מאיר היא, דתניא: קטן וקטנה, לא חולצין ולא מיבמין, דברי ר' מאיר. אמרו לו לר' מאיר: יפה אמרת שאין חולצין - "איש" כתוב בפרשה, ומקשינן אשה לאיש - גַּוְמָה טַעַם אִין מִיבְמִין?! <אמר להו: קטן, שמא ימצא סריס; קטנה, שמא תמצא אילונית - ונמצאו פוגעין בערוה שלא במקום מצוה %ורבנן: זיל בתר רובא דקטנים, ורוב קטנים לאו סריסים נינהו; זיל בתר רובא דקטנות, ורוב קטנות לאו אילונית נינהו!

{אמר דשמעת ליה לר' מאיר מיעוטא דשכיח - אבל מיעוטא דלא שכיח, מי שמעת ליה?! <הא נמי מיעוטא דשכיח הוא, דתניא: אמר ר' יוסי: מעשה בעין בול, והטבילוה קודם לאמה. ואמר **רבי:** מעשה בבית שערים, והטבילוה קודם לאמה. ואמר **רב יוסף:** מעשה בפומבדיתא, והטבילוה קודם לאמה!

{בשלמא דר' יוסי ודרבי, משום תרומת ארץ ישראל - אלא דרב יוסף, למה לי?! והא אמר **שמואל:** אין תרומת חוץ לארץ אסורה אלא במי שטומאה יוצאה מגופו. והני מילי באכילה, אבל בנגיעה, לא! <אמר **מר זוטרא:** לא נצרכה אלא לסוכה שמן של תרומה! דתניא: (ויקרא כב) "ולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו לה' " - לרבות את הסך ואת השותה! {שותה למה לי קרא?! שתיה בכלל אכילה?! | <אלא לרבות את הסך כשותה! <אואיבעית אימא מהכא: (תהלים קט) "ותבא כמים בקרבו, וכשמך בעצמותיו!"

{אִי הֲכִי, דִידָן נְמִי! <אנן, דדרשינן "אשה" "ואשה", וכי חזיין, מפרשי להו - לא גזרו בהו רבנן - אינהו, דלא דרשי "אשה" "ואשה", וכי חזיין לא מפרשי להו - גזרו בהו רבנן

גַּמְאִי "אשה" "ואשה"? <דתניא: "אשה" - אין לי אלא אשה - תינוקת בת יום אחד לנדה מנין? תלמוד לומר: "ואשה"! {אלמא כי מרבי קרא, בת יום אחד מרבי - ורמינהו: "אשה" - אין לי

מחברת נדה - ד

אלא אשה - תינוקת בת שלש שנים ויום אחד לביאה מנין?
תלמוד לומר: "ואשה"?! <אמר רבא: הלכתא נינהו, ואסמכינהו
רבנן אקראי! >הי קרא והי הלכתא? <אילימא בת יום אחד
הלכתא, בת שלש שנים ויום אחד קרא - קרא סתמא כתיב!
~אלא בת שלש שנים ויום אחד הלכתא, בת יום אחד
קרא! >ומאחר דהלכתא, קרא למה לי?! <לב,ב> <למעוטי איש
מאודם!

{והא דתניא: "אשה" - אין לי אלא אשה - בת עשרה ימים לזיבה
מנין? תלמוד לומר: "ואשה" - למה לי?! ליגמר מנדה?! <צריכא!
דאי כתב רחמנא בנדה, הוה אמינא: נדה, משום דכי חזאי חד
יומא בעיא למיתב שבעה - אבל זבה, דאי חזאי חד יומא,
בשומרת יום כנגד יום סגי לה, אימא לא - צריכא!

{ולכתוב רחמנא בזבה, ולא בעי בנדה, ואנא ידענא דאין זבה
בלא נדה?! >|<אין הכי נמי! ואלא קרא למה לי? <למעוטי איש
מאודם! >הא מיעטתיה חדא זימנא! <חד למעוטי משכבת זרע,
וחד למעוטי מדם!

וכן לענין זכרים, דתניא: (ויקרא טו:ב) "איש איש" - מה תלמוד
לומר "איש איש"? <לרבות תינוק בן יום אחד, שהוא מטמא בזיבה,
דברי רבי יהודה. רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר:
אין צריך - הרי הוא אומר: "לזכר ולנקבה" - "לזכר" - כל שהוא
זכר, בין שהוא גדול בין שהוא קטן; "ולנקבה" - כל שהיא נקבה,
בין גדולה בין קטנה! >אם כן, מה תלמוד לומר "איש איש"?
<דברה תורה כלשון בני אדם!

{אלמא, כי מרבי קרא, בן יום אחד מרבי - ורמינהו: "איש" - אין
לי אלא איש - בן תשע שנים ויום אחד מנין? תלמוד לומר:
(ויקרא טו) "ואיש"?! <אמר רבא: הלכתא נינהו, ואסמכינהו רבנן
אקראי! >הי הלכתא והי קרא? <אילימא בן יום אחד הלכתא, ובן
תשע שנים ויום אחד קרא - קרא סתמא כתיב! ~אלא בן תשע
שנים ויום אחד הלכתא, ובן יום אחד קרא! >וכי מאחר דהלכתא
היא, קרא למה לי?! <למעוטי אשה מלובן!

{למה לי למכתב בזכרים ולמה לי למכתב בנקבות?! <צריכי! דאי
כתב רחמנא בזכרים, משום דמטמאי בראיות כבימים - אבל
נקבות, דלא מטמאו בראיות כבימים, אימא לא; ואי כתב רחמנא
בנקבות, משום דקמטמו באונס - אבל זכרים, דלא מטמאו
באונס, אימא לא - צריכא!

מחברת נדה - ד

הכותים מטמאין משכב תחתון כעליון -- גמאי "משכב תחתון כעליון"? <אילימא דאי איכא עשר מצעות, ויתיב עלייהו, מטמו להו - פשיטא! דהא דרס להו! ~אלא שיהא תחתונו של בועל נדה כעליונו של זב - מה עליונו של זב, אינו מטמא אלא אוכלין ומשקין - אף תחתונו של בועל נדה, אינו מטמא אלא אוכלין ומשקין!

ג עליונו של זב מנלן? <דכתיב: (ויקרא טו) "וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא" - מאי "תחתיו"? (לג,א) אילימא תחתיו דזב, מ"ואיש אשר יגע במשכבו" נפקא! אלא הנוגע בכל אשר יהיה הזב תחתיו! ומאי ניהו? עליון של זב!¹ - נתקו הכתוב מטומאה חמורה, והביאו לידי טומאה קלה, לומר לך שאינו מטמא אלא אוכלין ומשקין! {אימר: נתקו הכתוב מטומאה חמורה, דלא מטמא אדם לטמא בגדים, אבל אדם או בגדים ליטמא?! <אמר קרא: "יטמא" - טומאה קלה משמע!

ג ותחתונו של בועל נדה מנלן? <דתניא: "ותהי נדתה עליו"! ג יכול יעלה לרגלה? <תלמוד לומר: "יטמא שבעת ימים"! ג ומה תלמוד לומר: "ותהי נדתה עליו"? <שיכול: לא יטמא אדם וכלי חרס - תלמוד לומר: "ותהי נדתה עליו" - מה היא, מטמאה אדם וכלי חרס - אף הוא, מטמא אדם וכלי חרס!

^ אי: מה היא, עושה משכב ומושב לטמא אדם לטמא בגדים - אף הוא, עושה משכב ומושב לטמא אדם לטמא בגדים <תלמוד לומר: "וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא" - שאין תלמוד לומר: "וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא", ומה תלמוד לומר: "וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא"? - נתקו הכתוב מטומאה חמורה, והביאו לידי טומאה קלה, לומר לך שאינו מטמא אלא אוכלין ומשקין!

{פריך **רב אחאי**: אימא: נתקו הכתוב מטומאה חמורה, והביאו לטומאה קלה, דלא ליטמא אדם לטמויי בגדים, אבל אדם ובגדים ליטמא?! <אמר **רב אסי**:² "יטמא" טומאה קלה משמע!

{אימא: "ותהי נדתה עליו" - כלל; "וכל המשכב" - פרט - כלל ופרט, אין בכלל אלא מה שבפרט - משכב ומושב אין, מידי אחרינא לא?! <אמר **אביי**: "יטמא שבעת ימים" מפסיק הענין - הוי כלל ופרט המרוחקין זה מזה, וכל כלל ופרט המרוחקין זה מזה, אין דנין אותו בכלל ופרט! <**ארבא** אמר: לעולם דנין - "וכל"

1 לפננו: "והנושא נמי יטמא ומאי ניהו נישא מ"ט והנשא כתיב" ורש"י כתב שהוא פרוש משובש

2 כך לפננו, אבל קשה, מפני שרב אסי היה הרבה דורות לפני רב אחאי, ואולי צ"ל "רב אשי"

ריבויא הוא!

{מתקיף לה **רבי יעקב**: אימא: כהיא - מה היא, לא חלקת בה בין מגעה למשכבה, לטמא אדם ולטמא בגדים, לחומר - אף הוא, לא תחלוק בו בין מגעו למשכבו, לטמא אדם ולטמא בגדים, לקולא?! אמר **רבא**: "עליו" להטעינו משמע!

מפני שהן בועלי נדות -- {אטו כולהו בועלי נדות נינהו?! אמר ר' **יצחק מגדלאה**: בנשואות שנו!

והן יושבות על דם³, ואין חייבין עליהן על ביאת מקדש, ואין שורפין עליהם את התרומה, מפני שטומאתן ספק -- תניא: אמר ר' **מאיר**: אם הן יושבות על כל דם ודם, תקנה גדולה היא להן! אלא שרואות דם אדום, ומשלימות אותו לדם ירוק!

דבר אחר: יום שפוסקת בו, סופרתו למנין שבעה

{מתקיף לה **רמי בר חמא**: ותספרנו, ואנן נמי ניספריה?! דקיימא לן: מקצת היום ככולו! אמר **רבא**: אם כן, שכבת זרע דסתר בזיבה, היכי משכחת לה?! והא, מקצת היום ככולו! {אי דחזאי בפלגא דיומא, הכי נמי! - הכא במאי עסקינן? דחזאי סמוך לשקיעת החמה! אוליקום ולימא ליה: לקרא כי כתיבא, סמוך לשקיעת החמה כתיבא?! {אין! על כרחך שבקיה לקרא, דאיהו דחיק, ומוקי אנפשיה!

בעי **רמי בר חמא**: פולטת שכבת זרע, מהו שתסתור בזיבה? רואה היתה, וסותרת? (**לגב**) או דילמא נוגעת היתה, ולא סתרה? אמר **רבא**: לפום חורפא שבשתא! נהי נמי דסתרה, כמה תסתור? ^ תסתור שבעה?! דיה כבועלה! ^ תסתור יום אחד?! (ויקרא טו) "ואחר תטהר" אמר רחמנא - "אחר" - אחר לכולן, שלא תהא טומאה מפסקת ביניהם! {וליטעמך, זב גופיה, היכי סתר לטהרתו?! אמר רחמנא שלא תהא טומאה מפסקת ביניהן! אלא מאי אית לך למימר? שלא תהא טומאת זיבה מפסקת ביניהן - הכא נמי, שלא תהא טומאת זיבה מפסקת ביניהן!

ואין חייבין עליהן על ביאת מקדש, ואין שורפין עליהם את

מחברת נדה - ד

התרומה, מפני שטומאתן ספק -- רב פפא איקלע לתואך. אמר:
"אי איכא צורבא מרבנן הכא, איזיל אקבל אפיה!" אמרה ליה
ההיא סבתא: "איכא הכא צורבא מרבנן, ורב שמואל שמיה, ותני
מתניתא. יהא רעוא דתהוי כוותיה!" אמר: "מדקמברכי לי בגוויה,
שמע מינה ירא שמים הוא!" אזל לגביה. רמא ליה תורא. רמא ליה
מתניתין אהדדי: תנן: אין חייבין עליהן על ביאת מקדש, ואין
שורפין עליהן את התרומה, מפני שטומאתה ספק - אלמא
מספיקא לא שרפינן תרומה - ורמינהי: על ששה ספקות שורפין
את התרומה ... על ספק בגדי עם הארץ. אמר רב פפא: "יהא
רעוא דלתאכיל האי תורא לשלמא! - הכא במאי עסקינן? בכותי
חבר!" - "יכותי חבר בועל נדה משוית ליה?!"

שבקיה ואתא לקמיה דרב שימי בר אשי. אמר ליה: מאי טעמא
לא משנית ליה: בכותי שטבל, ועלה, ודרס על בגדי חבר, ואזלו
בגדי חבר ונגעו בתרומה - דאי משום טומאת עם הארץ, הא
טביל ליה! ואי משום בועל נדה, ספק בעל בקרוב, ספק לא בעל
בקרוב - ואם תמצי לומר בעל בקרוב, ספק השלימתו ירוק, ספק
לא השלימתו - והוי ספק ספיקא, ואספק ספיקא לא שרפינן
תרומה! {ותיפוק ליה משום בגדי עם הארץ?} דאמר מר: בגדי עם
הארץ מדרס לפרושין! אמר ליה: בכותי ערום!

משנה: בנות צדוקין, בזמן שנהגו ללכת בדרכי אבותיהן, הרי הן
ככותיות. פרשו ללכת בדרכי ישראל, הרי הן כישראלית. **רבי יוסי**
אומר: לעולם הן כישראלית, עד שיפרשו ללכת בדרכי אבותיהן
גמרא: איבעיא להו: סתמא מאי?

{תא שמע: בנות צדוקין, בזמן שנהגות ללכת בדרכי אבותיהן,
הרי הן ככותיות - הא סתמא, כישראלית!} אימא סיפא: פרשו
ללכת בדרכי ישראל, הרי הן כישראלית - הא סתמא, ככותיות! -
אלא מהא ליכא למשמע מיניה
אתא שמע: דתנן: ר' יוסי אומר: לעולם הן כישראלית, עד שיפרשו
ללכת בדרכי אבותיהן - מכלל דתנא קמא סבר סתמא ככותיות -
שמע מינה!

תנו רבנן: מעשה בצדוקי אחד, שספר עם כהן גדול בשוק, ונתזה
צנורא מפיו ונפלה לכהן גדול על בגדיו. והוריקו פניו של כהן
גדול. וקדם אצל אשתו. אמרה לו: אף על פי שנשי צדוקים הן,

מתיראות מן הפרושים ומראות דם לחכמים! אמר **רבי יוסי**: בקיאינו אנו בהן יותר מן הכל, והן מראות דם לחכמים! חוץ מאשה אחת שהיתה בשכונתינו, שלא הראת דם לחכמים, ומתה! {ותיפוק ליה משום צנורא דעם הארץ? אמר **אביי**: בצדוקי חבר! {אמר **רבא**: צדוקי חבר, בועל נדה משוית ליה?! |אלא אמר **רבא**: (לד,א) רגל הוה, וטומאת עם הארץ ברגל כטהרה שוינהו רבנן! דכתיב: (שופטים כ) "ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים" - הכתוב עשאן כולן חברים!

משנה: דם נכרית ודם טהרה של מצורעת - **בית שמאי** מטהרים, **ובית הלל** אומרים: כרוקה וכמימי רגליה. דם היולדת שלא טבלה - **בית שמאי** אומרים: כרוקה וכמימי רגליה, **ובית הלל** אומרים: מטמא לח ויבש. ומודים ביולדת בזוב, שהיא מטמאה לח ויבש **גמרא**: {ולית להו לבית שמאי (ויקרא טו) "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש כי יהיה זב" - בני ישראל מטמאין בזיבה, ואין הנכרים מטמאין בזיבה, אבל גזרו עליהן שיהו כזבין לכל דבריהם?! אמרי לך בית שמאי:⁴ היכי לעביד?! - ליטמא לח ויבש?! עשיתו כשל תורה! ליטמי לח ולא ליטמי יבש?! חלקת בשל תורה! {אי הכי, רוקה ומימי רגליה נמי! כיון דעבדינן היכרא בדמה, מידע ידיע דרוקה ומימי רגליה דרבנן! {ולעביד היכרא ברוקה ומימי רגליה, ולטמויי לדמה?! ארוקה ומימי רגליה, דשכיחי, גזרו בהו רבנן - דמה, דלא שכיחא, לא גזרו ביה רבנן!

אמר **רבא**: זובו טמא, אפילו לבית שמאי; קריו טהור, אפילו לבית הלל - זובו טמא אפילו לבית שמאי - דהא איכא למעבד היכרא בקריו; קריו טהור, אפילו לבית הלל - עבוד ביה רבנן היכרא, כי היכי דלא לשרוף עליה תרומה וקדשים! {ולעביד היכרא בזובו, ולטמויי לקריו?! אזובו, דלא תלי במעשה, גזרו ביה רבנן - קריו, דתלי במעשה, לא גזרו ביה רבנן!

^ לימא מסייע ליה: נכרית שפלטה שכבת זרע מישראל, טמאה; ובת ישראל שפלטה שכבת זרע מנכרי, טהורה - מאי? לאו טהורה גמורה?! לא! טהורה מדאורייתא, טמאה מדרבנן!

אתא שמע: נמצאת אומר: שכבת זרע של ישראל טמאה בכל מקום, (לד,ב) ואפילו במעי נכרית. ושל נכרי טהורה בכל מקום,

4 לפננו נוסף: "ההוא בזכרים איתמר, דאי בנקבות"

מחברת נדה - ד

ואפילו במעי ישראלית, חוץ ממי רגלים שבה ~ וכי תימא: הכא נמי, טהורה מדאורייתא, אבל טמאה מדרבנן - אטו מי רגליה מדאורייתא מי מטמאו?! - אלא שמע מינה: טהורה אפילו מדרבנן - שמע מינה!

אמר מר: שכבת זרע של ישראל טמאה בכל מקום, אפילו במעי נכרית - {תפשוט דבעי רב פפא, דבעי רב פפא: שכבת זרע של ישראל במעי נכרית, מהו? >בתוך שלשה לא קמיבעיא ליה לרב פפא - כי קמיבעיא ליה לאחר שלשה - >מאי? ישראל, דדייגי במצות, חביל גופייהו ומסריח - נכרים, דלא דייגי במצות, לא חביל גופייהו ולא מסריח? או דילמא, כיון דאכלי שקצים ורמשים, חביל גופייהו ומסריח? - תיקו!

דם טהרה של מצורעת - **בית שמאי** מטהרים **ובית הלל** אומרים: כרוקה וכמימי רגליה -- >מאי טעמא דבית הלל? >אמר ר' **יצחק**: "לזכר" - לרבות מצורע למעינותיה; "ולנקבה" - לרבות מצורעת למעינותיה! >מאי מעינותיה? >אילימא שאר מעינותיה, מזכר נפקא! - אלא לדמה, לטמא דם טהרה שלה!

%ובית שמאי: נקבה מזכר לא אתיא, דאיכא למיפרך: מה לזכר, שכן טעון פריעה ופרימה, ואסור בתשמיש המטה - תאמר בנקבה, דלא!

%ובית הלל: לכתוב רחמנא בנקבה, ולא בעי זכר, ואנא אמינא: ומה נקבה, שאינה טעונה פריעה ופרימה, ואינה אסורה בתשמיש המטה, רבי רחמנא מעינותיה - זכר, לא כל שכן! - אם אינו ענין לזכר, תנהו ענין לנקבה; ואם אינו ענין למעינותיה, תנהו ענין לדמה, לטמא דם טהרה שלה!

%ובית שמאי: זכר מנקבה לא אתיא, דאיכא למיפרך: מה לנקבה, שכן מטמאה מאונס - תאמר בזכר, דלא!

%ובית הלל: >קיימי במצורע, ופרכי מילי דזב?!

%ובית שמאי: שום טומאה פרכי!

ואיבעית אימא: אמרי לך בית שמאי: האי "לזכר" מיבעי ליה: "לזכר" - כל שהוא זכר, בין גדול בין קטן!

%ובית הלל: נפקא להו מ"זאת תורת הזב" - בין גדול בין קטן!

מחברת נדה - ד

אמר **רב יוסף**: כי פשיט רבי שמעון בן לקיש בזב, בעי הכי:
גְרַאִיָּה ראשונה של זב קטן, מהו שתטמא במגע? (ויקרא טו)
"זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע" אמר רחמנא - כל
ששכבת זרע שלו מטמא, ראייה ראשונה שלו מטמאה. והאי, כיון
דשכבת זרע שלו לא מטמאה, ראייה ראשונה נמי לא תטמא? או
דילמא, כיון דאילו איהו חזי תרתין, מצטרפא, מטמא? <אמר
רבא: תא שמע: "זאת תורת הזב" - בין גדול בין קטן - מה גדול,
ראייה ראשונה שלו מטמא - אף קטן, ראייה ראשונה נמי מטמא!

בעי **רב יוסף**: גְרַאִיָּה ראשונה של מצורע, מהו שתטמא במשא?
מקום זיבה מעין הוא, ומטמא? או דילמא לאו מעין הוא?

{אמר **רבא**: תא שמע: (ויקרא טו) "זו בו טמא הוא" - לימד על
הזוב שהוא טמא! ~ במאי? אילימא בזב גרידא, (לה, א) לאחרים
גורם טומאה - לעצמו לא כל שכן! - אלא פשיטא, בזב מצורע!
ומדאיצטריך קרא לרבוויי בראייה שניה, שמע מינה: מקום זיבה
לאו מעין הוא!

<אמר ליה **רב יהודה מדסקרתא לרבא**: ממאי? דילמא לעולם
אימא לך בזב גרידא - ודקאמרת: לאחרים גורם טומאה, לעצמו
לא כל שכן - שעיר המשתלח יוכיח, שגורם טומאה לאחרים, והוא
עצמו טהור!

{אמר **אביי**: מאי תבעי ליה?! והא, הוא דאמר: "זאת תורת הזב" -
בין גדול בין קטן - וכיון דנפקא ליה מהתם, אייתר ליה "לזכר"
לרבות מצורע למעינותיו, "נקבה" לרבות מצורעת למעינותיה,
ואקשיה רחמנא מצורע לזב גמור - מה זב גמור, מטמא במשא -
אף ראייה ראשונה של מצורע, מטמא במשא!

אמר **ר' הונא**: ראייה ראשונה של זב מטמאה באונס, שנאמר:
(ויקרא טו) "זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע" - מה
שכבת זרע, מטמא באונס - אף ראייה ראשונה של זב, מטמאה
באונס!

{תא שמע: ראה ראייה ראשונה, בודקין אותו - מאי? לאו
לטומאה?! <לא! לקרבן!

{תא שמע: בשניה בודקין אותו - למאי? אילימא לקרבן, אבל
לטומאה לא - אקרי כאן: "מבשרו" - ולא מחמת אונסו! אלא לאו
לטומאה! - ומדסיפא לטומאה, רישא נמי לטומאה?! <מידי

איריא! הא כדאיתא, והא כדאיתא!

{תא שמע: **רבי אליעזר** אומר: אף בשלישי בודקין אותו מפני הקרבן - מכלל דתנא קמא, מפני הטומאה קאמר!?! לא! דכולי עלמא לקרבן, והכא באתים קא מיפלגי - רבנן לא דרשי אתים, ורבי אליעזר דריש אתים - רבנן לא דרשי אתים: "הזב", חדא; "זובו", תרתי - "לזכר"; בשלישי אקשיה רחמנא לנקבה. ורבי אליעזר דריש אתים: "הזב", חדא; "את", תרתי; "זובו", תלת; ברביעי אקשיה רחמנא לנקבה

{תא שמע: **רבי יצחק** אומר: והלא זב בכלל בעל קרי היה, ולמה יצא? להקל עליו ולהחמיר עליו - להקל עליו, שאין מטמא באונס, ולהחמיר עליו, (לה,ב) שהוא עושה משכב ומושב ~אימת? אילימא בראייה שניה, היכא הוה בכלל בעל קרי?! אלא פשיטא! בראייה ראשונה! וקתני: להקל עליו, שאינו מטמא באונס! אתסברא: להחמיר עליו, שהוא עושה משכב ומושב - בראייה ראשונה, בר משכב ומושב הוא?! אלא הכי קאמר: **רבי יצחק** אומר: והלא זב בכלל בעל קרי היה - בראייה ראשונה; ולמה יצא? - בראייה שנייה, להקל עליו ולהחמיר עליו - להקל עליו, שאינו מטמא באונס, ולהחמיר עליו, שהוא עושה משכב ומושב

אמר **רב הונא**: זוב דומה למי בצק של שעורים. זוב בא מבשר המת - שכבת זרע בא מבשר החי. זוב דיהה, ודומה ללובן ביצה המוזרת - שכבת זרע קשורה, ודומה ללובן ביצה שאינה מוזרת

דם היולדת שלא טבלה - **בית שמאי** אומרים: כרוקה וכמימי רגליה, ו**בית הלל** אומרים: מטמא לח ויבש. ומודים ביולדת בזוב, שהיא מטמאה לח ויבש -- תניא: {אמרו להן **בית הלל לבית שמאי**: אי אתם מודים בנדה שלא טבלה, וראתה דם, שהיא טמאה?! <אמרו להם **בית שמאי**: לא אם אמרתם בנדה, שאפילו טבלה וראתה, טמאה - תאמרו ביולדת, שאם טבלה וראתה, שהיא טהורה?! {אמרו להם: יולדת בזוב תוכיח, שאם טבלה וראתה לאחר ימי ספירה, טהורה - לא טבלה וראתה, טמאה?! <אמרו להם: הוא הדין, והיא התשובה!

{למימרא דפליגי?! והתנן: ומודים ביולדת בזוב, שהיא מטמאה לח ויבש?! <לא קשיא - כאן שספרה, כאן שלא ספרה! ~והתניא: יולדת בזוב, שספרה ולא טבלה, וראתה - הלכו בית שמאי לשיטתן ובית הלל לשיטתן!

איתמר: **רב** אמר: מעין אחד הוא - התורה טמאתו והתורה טהרתו. **ולוי** אמר: שני מעינות הם - נסתם הטמא, נפתח הטהור; נסתם הטהור, נפתח הטמא

מאי בינייהו? איכא בינייהו שופעת מתוך שבעה לאחר שבעה, ומתוך ארבעה עשר לאחר ארבעה עשר, ומתוך ארבעים לאחר ארבעים, ומתוך שמנים לאחר שמנים - לרב, רישא לקולא וסיפא לחומרא; ללוי, רישא לחומרא וסיפא לקולא

{מיתבי: דם היולדת שלא טבלה - **בית שמאי** אומרים: כרוקה וכמימי רגליה, **ובית הלל** אומרים: מטמא לח ויבש ~ קא סלקא דעתך דפסקה - בשלמא לרב, דאמר מעין אחד הוא - משום הכי מטמא לח ויבש - אלא ללוי, דאמר שני מעינות הן, אמאי מטמא לח ויבש?! אמר לך לוי: הכא במאי עסקינן? בשופעת! {אי בשופעת, מאי טעמא דבית שמאי?! אקסברי בית שמאי מעין אחד הוא! {בשלמא ללוי - היינו דאיכא בין בית שמאי ובית הלל - אלא לרב, מאי בינייהו?! איכא בינייהו יומי וטבילה - דבית שמאי סברי ביומי תלה רחמנא, ובית הלל סברי ביומי וטבילה! {תא שמע: ומודים ביולדת בזוב, שהיא מטמאה לח ויבש ~ סלקא דעתך: הכא נמי, דפסקה! - בשלמא לרב, דאמר מעין אחד הוא, משום הכי מטמא לח ויבש - אלא ללוי, דאמר שני מעינות הן, אמאי מטמא לח ויבש?! אמר לך: הכא נמי בשופעת! {אי בשופעת, למאי איצטריך?! כלבית שמאי איצטריך! - אף על גב דקאמרי בית שמאי מעין אחד הוא, וביומי תלה רחמנא - הני מילי ביולדת גרידתא, דשלימו להו יומי - אבל יולדת בזוב, דבעי ספירה, לא!

{תא שמע: (ויקרא יב) "דוּתָהּ תטמא" - לרבות את בועלה; "דוּתָהּ תטמא" - לרבות הלילות; "דוּתָהּ תטמא" - לרבות היולדת בזוב, שצריכה שתשב שבעה ימים נקיים ~ בשלמא לרב, דאמר מעין אחד הוא, משום הכי בעיא שבעה ימים נקיים - (**לו, א**) אלא ללוי, דאמר שני מעינות הן, למה לי שבעה?! במשהו סגי! אהכי קאמר: צריכה שתפסוק משהו, שיעלו לה לשבעה נקיים!

{תא שמע: ימי עיבורה עולים לה לימי מניקותה, וימי מניקותה עולים לה לימי עיבורה. כיצד? הפסיקה שתים בימי עיבורה ואחת בימי מניקותה, שתים בימי מניקותה ואחת בימי עיבורה, אחת ומחצה בימי עיבורה ואחת ומחצה בימי מניקותה - עולין לה לשלש עונות ~ בשלמא לרב, דאמר מעין אחד הוא - משום הכי

מחברת נדה - ד

בעי הפסק שלש עונות - אלא ללוי, דאמר שני מעינות הן, למה לי הפסק שלש עונות?! במשהו סגיו! אהכי קאמר: צריכה שתפסוק משהו, כדי שיעלו לה לשלש עונות!

{תא שמע: ושויין ברואה אחר דם טוהר, שדיה שעתה ~ בשלמא ללוי, דאמר שני מעינות הן - משום הכי דיה שעתה - אלא לרב, דאמר מעין אחד הוא, אמאי דיה שעתה?! תטמא מעת לעת?! <דליכא שהות! > ותטמא מפקידה לפקידה?! <כיון דמעת לעת ליכא, מפקידה לפקידה נמי לא גזרו בה רבנן!

{תא שמע: יולדת בזוב, שספרה ולא טבלה, וראתה - הלכו בית שמאי לשיטתן ובית הלל לשיטתן ~ בשלמא לרב, דאמר מעין אחד הוא - משום הכי מטמא לח ויבש - אלא ללוי, דאמר שני מעינות הן, אמאי מטמא לח ויבש?! <אמר לך לוי: אנא דאמרי כתנא ד"שויין"! > <ואיבעית אימא: בשופעת! > והא "ספרה" קתני?! <אהכא ביולדת נקבה בזוב עסקינן, דשבוע קמא פסקה, שבוע בתרא לא פסקה - וקסבר: ימי לידתה שאין רואה בהן עולין לה לספירת זיבתה

אמר ליה **רבינא לרב אשי**: אמר לן **רב שמן מסכרא**: אקלע מר **זוטרא** לאתרין, ודרש הילכתא כוותיה דרב לחומרא, והלכתא כוותיה דלוי לחומרא. **רב אשי** אמר: הלכתא כוותיה דרב, בין לקולא בין לחומרא. דריש **מרימר**: הלכתא כוותיה דרב, בין לקולא בין לחומרא #והלכתא כוותיה דרב, בין לקולא בין לחומרא #

(לו,ב) משנה: המקשה, נדה. קשתה שלשה ימים בתוך אחד עשר יום, ושפתה מעת לעת, וילדה - הרי זו יולדת בזוב, דברי **רבי אליעזר**. **רבי יהושע** אומר: לילה ויום, כלילי שבת ויומו. ששפתה מן הצער, ולא מן הדם; כמה היא קישויה? **ר' מאיר** אומר: אפילו ארבעים וחמשים יום. **רבי יהודה** אומר: דיה חדשה. **ר' יוסי** ו**ר' שמעון** אומרים: אין קישוי יותר משתי שבתות

גמרא: {אטו כל המקשה נדה היא?! <אמר **רב**: נדה ליומא! > <אשמואל אמר: חיישינן שמא תשפה! > <אור' **יצחק** אמר: המקשה אינה כלום! > {והקתני: המקשה נדה?! <אמר **רבא**: בימי נדה, נדה; בימי זיבה, טהורה! ~ והתניא: המקשה בימי נדה, נדה; בימי זיבה, טהורה. כיצד? קשתה יום אחד, ושפתה שנים; או שקשתה שנים, ושפתה יום אחד; או ששפתה וקשתה וחזרה ושפתה - הרי זו

מחברת נדה - ד

יולדת בזוב. אבל שפתה יום אחד, וקשתה שנים; או ששפתה שנים וקשתה יום אחד; או שקשתה ושפתה וחזרה וקשתה - אין זו יולדת בזוב. כללו של דבר: קושי סמוך ללידה, אין זו יולדת בזוב - שופי סמוך ללידה, הרי זו יולדת בזוב. **חנניא בן אחי ר' יהושע** אומר: כל שחל קישויה בשלישי שלה, אפילו כל היום כולו בשופי, אין זו יולדת בזוב! # "כללו של דבר" לאתויי מאי? **כלאתויי דחנניא!**

מנא הני מילי? <דתנו רבנן: "דמה" - דמה מחמת עצמה, ולא מחמת ולד > אתה אומר מחמת ולד, או אינו אלא מחמת אונס? כשהוא אומר: (ויקרא טו) "ואשה כי יזוב זוב דמה", הרי אונס אמור! - הא מה אני מקיים "דמה"? - דמה מחמת עצמה, ולא מחמת ולד!

<ומה ראית לטהר את הולד ולטמא באונס? > כמטהר אני בולד, שיש טהרה אחריו, ומטמא אני באונס, שאין טהרה אחריו! <אדרבה! > מטהר אני באונס, שכן אונס בזב טהור! <השתא, > מיהא, באשה קיימינן, ואונס באשה לא אשכחן! <ואיבעית אימא: > מאי דעתיך? לטהורי באונס ולטמוי בולד? <אין לך אונס גדול מזה!

<אי הכי, > נדה נמי, נימא: "זובה" - זובה מחמת עצמה, ולא מחמת ולד - אתה אומר ולד, או אינו אלא אונס? כשהוא אומר: (ויקרא טו) "ואשה כי תהיה זבה", הרי אונס אמור - הא מה אני מקיים "זובה"? - זובה מחמת עצמה, ולא מחמת ולד!

<אמר **ריש לקיש**: > אמר קרא: "תשב" - יש לך ישיבה אחרת שהיא כזו - ואיזו זו? זו קושי בימי זיבה! <ואימא: > זו קושי בימי נדה? <אלא אמר **אבנה דשמואל**: > אמר קרא: (ויקרא יב) "וטמאה שבועים כנדתה" - ולא כזיבתה - מכלל דזיבתה טהור! ואיזו זו? זו קושי בימי זיבה!

<והשתא דכתיב: > "וטמאה שבועים כנדתה", "דמה" למה לי? <אי לאו "דמה", > הוה אמינא: כנדתה ולא כזיבתה, ואפילו בשופי - קמשמע לן!

שילא בר אבינא עבד עובדא כוותיה דרב. כי קא נח נפשיה דרב, אמר ליה לרב אסי: "זיל צנעיה! ואי לא ציית, גרייה!" הוא סבר "גדייה" אמר ליה. בתר דנח נפשיה דרב, אמר ליה: "הדר בך,

מחברת נדה - ד

דהדר ביה רב! אמר ליה: "אם איתא דהדר ביה, לדידי הוה אמר לי! לא ציית. גדייה. אמר ליה: "וּלֹא מִסְתַּפִּי מִרְּמִדְלִיקְתָּא?!" אמר ליה: "אנא איסי בן יהודה, דהוא איסי בן גור אריה, דהוא איסי בן גמליאל, דהוא איסי בן מהללאל - אסיתא דנחשא, דלא שליט ביה רקבא!" אמר ליה: "ואנא שילא בר אבינא, בוכנא דפרזלא, דמתבר אסיתא דנחשא!" חלש רב אסי. עיילוה בחמימי, אפקוה מקרירי. עיילוה בקרירי, אפקוה מחמימי. נח נפשיה דרב אסי. **(לז,א)** אזל שילא, אמר לדביתהו: "צבית לי זוודתא, דלא ליזיל ולימא ליה לרב מילי עילואי!" צביתה ליה זוודתא. נח נפשיה דשילא. חזו דפרחא אסא מהאי פוריא להאי פוריא. אמרי: שמע מינה: עבדו רבנן פייסא!

בעי **רבא**: קושי, מהו שתסתור בזיבה? - דבר המטמא סותר, והאי נמי מטמא כימי⁵ נדה הוא? או דילמא דבר הגורם סותר, והאי לאו גורם הוא? אמר ליה **אביי**: אונס בזיבה יוכית, שאינו גורם, וסותר! אמר ליה: לאיי! האי נמי גורם הוא! דתנן: ראה ראייה ראשונה, בודקין אותו; שניה, בודקין אותו; שלישית, אין בודקין אותו **ולרבי אליעזר**, דאמר אף בשלישית בודקין אותו, הכי נמי, כיון דלא גרים, לא סתר? אמר ליה: לרבי אליעזר, הכי נמי!

אתא שמע: **רבי אליעזר** אומר: אף בשלישית בודקין אותו - ברביעית, אין בודקין אותו - מאי? לאו לסתירה?! כלא! לטמויה לההיא טיפה במשא!

אתא שמע: בשלישית, **רבי אליעזר** אומר: בודקין אותו; ברביעית, אין בודקין אותו - לקרבן אמרתי, ולא לסתירה! - אלא לר' אליעזר תפשוט דדבר שאינו גורם סותר!

לרבנן מאי?

אתא שמע: דתני **אבון דרבי אבין**: מה גרם לו זובו? שבעה! לפיכך סותר שבעה! - מה גרם לו קריו? יום אחד! לפיכך סותר יום אחד! ~מאי "שבעה"? אילימא דמטמא שבעה, האי "מה זובו, טמא שבעה" מבעי ליה! אלא לאו, דבר הגורם סותר, דבר שאינו גורם, אינו סותר! - שמע מינה!

אמר **אביי**: נקטינן: אין קושי סותר בזיבה - ואי משכחת תנא דאמר סותר, ההיא ר' אליעזר היא!

5 כד לפננו, ויש גורסים "בימי"

תניא: **רבי מרינוס** אומר: אין לידה סותרת בזיבה
;איבעיא להו: מהו שתעלה? **אביי** אמר: אינה סותרת, ואינה עולה!
רבא אמר: אינה סותרת, ועולה!

אמר **רבא**: מנא אמינא לה? דתניא: "ואחר תטהר" - אחר אחר
לכולן, שלא תהא טומאה מפסקת ביניהם - אי אמרת בשלמא,
עולה, היינו דלא מפסקת טומאה - אלא אי אמרת אינה עולה,
אפסיק ליה לידה! %**ואביי** אמר לך: שלא תהא טומאת זיבה
מפסקת ביניהם!

אמר **רבא**: מנא אמינא לה? דתניא: "מזובה" - מזובה, ולא מנגעה;
מזובה, ולא מלידתה %**ואביי** אמר לך: תני חדא! מזובה ולא
מנגעה - ולא תתני "ולא מלידתה"

%**ורבא**: והאי מאי?! אי אמרת בשלמא, מזובה ולא מלידתה, איידי
דאצטריך ליה לידה, תנא נגעה אטו לידה - אלא אי אמרת מזובה
ולא מנגעה, האי (ויקרא טו) מ"וכי יטהר הזב מזובו" נפקא! -
מזובו ולא מנגעו!

%**ואביי**: חד בזב וחד בזבה! וצריכי! דאי כתב רחמנא (**לזב**) בזב,
משום דלא מטמא באונס - אבל זבה, דמטמא באונס, אימא לא
- צריכא! ואי כתב רחמנא בזבה, משום דלא מטמא בראיות
כבימים - אבל זב, דמטמא בראיות כבימים, אימא לא - צריכא!
אמר **אביי**: מנא אמינא לה? דתניא: (ויקרא יב) "דותה תטמא" -
לרבות את בועלה; "דותה תטמא" - לרבות את הלילות; "דותה
תטמא" - לרבות את היולדת בזוב, שצריכה שתשב שבעה נקיים.
מאי? לאו נקיים מלידה?! כלא! מדם!

ואמר **אביי**: מנא אמינא לה? דתניא: כימי נדתה, כך ימי לידתה -
מה ימי נדתה, אין ראוין לזיבה ואין ספירת שבעה עולה מהן -
אף ימי לידתה, שאין ראוין לזיבה, אין ספירת שבעה עולה מהן!
%**ורבא**: הא מני? רבי אליעזר היא, דאמר מסתר נמי סתרה

{וכי דנין אפשר משאי אפשר?! <אמר **רב אחדבוי בר אמי**: ר'
אליעזר היא, דאמר דנין אפשר משאי אפשר! <**אורב ששת** אמר:
על כרחך הקישן הכתוב!

איכא דאמרי: <אמר **רב אחדבוי בר אמי** אמר **רב ששת**: רבי

אליעזר היא, דאמר דנין אפשר משאי אפשר! <אורב פפא אמר: על כרחך הקישן הכתוב!

קשתה שלשה ימים בתוך אחד עשר יום, ושפתה מעת לעת, וילדה - הרי זו יולדת בזוב, דברי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר: לילה ויום, כלילי שבת ויומו. ששפתה מן הצער, ולא מן הדם -- גאיבעיא להו: שפתה מזה ומזה, מהו? ארב חסדא אמר: טמאה <ארבי חנינא אמר: טהורה. אמר ר' חנינא: משל למלך, שיצא, וחיילותיו לפניו. בידוע שחיילותיו של מלך הן! %ורב חסדא אמר: כל שכן דבעי נפיש חיילות טפי!

{תנן: רבי יהושע אומר: לילה ויום, כלילי שבת ויומו. ששפתה מן הצער ולא מן הדם - טעמא דמן הצער ולא מן הדם - הא מזה ומזה, טהורה - תיובתא דרב חסדא! אמר לך רב חסדא: לא מבעיא מזה ומזה, דטמאה, דפסקי להו חיילות לגמרי - אבל מן הצער ולא מן הדם, אימר: כי היכי דמדם לא פסקה, מקושי נמי לא פסקה, והא תונבא בעלמא הוא דנקט לה - קמשמע לן!

{תנן: קשתה שלשה ימים בתוך אחד עשר יום, ושפתה מעת לעת וילדה - הרי זו יולדת בזוב ~ היכי דמי? אילימא כדקתני, למה לי שלש? בתרי בקושי וחד בשופי סגי! אלא לאו הכי קאמר: קשתה שלשה, ושפתה מזה ומזה; או שקשתה שנים, ושפתה מעת לעת, הרי זו יולדת בזוב, ותיובתא דר' חנינא? <אמר לך רבי חנינא: לא! לעולם כדקתני, והא קא משמע לן דאף על גב דמתחיל⁶ קישוי בשלישי, ושפתה מעת לעת, טמאה - לאפוקי מרבי חנינא⁷

גכמה היא קישויה? ר' מאיר אומר: אפילו ארבעים וחמשים יום. רבי יהודה אומר: דיה חדשה. ר' יוסי ור' שמעון אומרים: אין קישוי יותר משתי שבתות -- {השתא חמשים מקשיא - ארבעים מיבעיא!? <אמר רב חסדא: לא קשיא! - כאן לחולה, כאן לבריאה!

אמר ר' לוי: אין הולד מטהר אלא ימים הראויין להיות בהן זבה. ורב אמר: אפילו בימים הראויין לספירת זבה
אמר רב אדא בר אהבה: ולטעמיה דרב, (לח,א) אפילו ימים

6 גרסת רש"ל: "דחל"

7 כך לפנינו, אבל גרסת רש"י: "מדרב חנינא בן אחי רבי יהושע", וכן נראה, שאין רבי חנינא שאמר תירוץ זה מכוין לעצמו

מחברת נדה - ד

הראויין לספירת סתירת זבה

{תנן: כמה הוא קשויה? **ר' מאיר** אומר: ארבעים וחמשים יום - בשלמא לרב, משכחת לה כרב אדא בר אהבה - אלא ללוי, קשיא! אמר לך לוי: מי קתני "טהורה בכולן"? בימי נדה, נדה - בימי זיבה, טהורה!

לישנא אחרינא אמרי: אמר **ר' לוי**: אין הולד מטהר אלא ימים הראויין להיות בהן זבה גדולה. מאי טעמא? (ויקרא טו) "דמה ימים רבים" כתיב! **אבא שאול** משמיה דרב אמר: אפילו ימים הראויין להיות בהן זבה קטנה. מאי טעמא? "ימי" "וכל ימי" התם כתיבי!

{תנן: כמה הוא קשויה? **ר' מאיר** אומר: אפילו ארבעים וחמשים יום - קשיא לתרוייהו! מי קתני "טהורה בכולן"? קשתה בימי נדתה, נדה - בימי זיבתה, טהורה

תניא: היה **ר' מאיר** אומר: יש מקשה מאה וחמשים יום, ואין זיבה עולה בהן - כיצד? שנים בלא עת, ושבעה נדה, ושנים של אחר הנדה, וחמשים שהולד מטהר, ושמונים של נקבה, ושבעה נדה, ושנים של אחר הנדה! {אמרו לו: אם כן, יש מקשה כל ימיה, ואין זיבה עולה בהן?! אמר להן: מאי דעתייכו? משום נפלים?! אין קושי לנפלים!

תנו רבנן: יש רואה מאה יום ואין זיבה עולה בהן - כיצד? שנים בלא עת, ושבעה נדה, ושנים של אחר הנדה, ושמונים של נקבה, ושבעה נדה, ושנים של אחר הנדה! {מאי קמשמע לן?! אלאפוקי ממאן דאמר אי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם - קמשמע לן דאפשר לפתיחת הקבר בלא דם!

רבי יהודה אומר: דיה חדשה. **ר' יוסי ור' שמעון** אומרים: אין קישוי יותר משתי שבתות -- תניא: **רבי יהודה** אומר משום **רבי טרפון**: דיה חדשה. ויש בדבר להקל ולהחמיר. כיצד? קשתה שנים בסוף שמיני, ואחד בתחלת תשיעי, ואפילו בתחלת תשיעי ילדה, הרי זו יולדת בזוב. אבל קשתה יום אחד בסוף שמיני, ושתים בתחלת תשיעי, ואפילו בסוף תשיעי ילדה, אין זו יולדת בזוב

אמר **רב אדא בר אהבה**: שמע מינה: קסבר רבי יהודה: שיפורא גרים! {איני! והא אמר **שמואל**: אין אשה מתעברת ויולדת אלא למאתים ושבעים ואחד יום, או למאתים ושבעים ושנים יום, או

מחברת נדה - ד

למאתים ושבעים ושלושה!?! אהוא דאמר כחסידי הראשונים, דתניא: חסידים הראשונים לא היו משמשין מטותיהן אלא ברביעי בשבת, שלא יבואו נשותיהן (**לחב**) לידי חלול שבת! ;ברביעי ותו לא?! אאימא: מרביעי ואילך!

אמר **מר זוטרא**: מאי טעמייהו דחסידי הראשונים? דכתיב: (רות ד:ג) "ויתן ה' לה הריון" - "הריון" בגימטריא מאתן ושבעים וחד הו

אמר **מר זוטרא**: אפילו למאן דאמר יולדת לתשעה אינה יולדת למקוטעים, יולדת לשבעה יולדת למקוטעים, שנאמר: (שמואל א א) "ויהי לתקופות הימים ותהר חנה ותלד בן" - מיעוט תקופות שנים; מיעוט ימים שנים

רבי יוסי ור' שמעון אומרים: אין קושי יותר משתי שבתות -- אמר **שמואל**: מאי טעמייהו דרבנן? דכתיב: (ויקרא יב) "וטמאה שבועים כנדתה" - כנדתה ולא כזיבתה - מכלל דזיבתה טהורה - וכמה? שבועים!

תנו רבנן: יש מקשה עשרים וחמשה יום, ואין זיבה עולה בהן. כיצד? שנים בלא עת, ושבעה נדה, ושנים שלאחר נדה, וארבעה עשר שהולד מטהר. ואי אפשר שתתקשה עשרים וששה יום בלא ולד, ולא תהא יולדת בזוב

{בלא ולד, בתלתא נמי סגי! אאמר **רב ששת**: אימא: במקום שיש ולד! } אמר ליה **רבא**: והא, "בלא ולד" קתני! | אלא אמר **רבא**: הכי קאמר: אי אפשר שתתקשה עשרים וששה יום במקום שיש ולד ולא תהא יולדת בזוב. ובמקום שאין ולד אלא נפל, בתלתא נמי הויא זבה. מאי טעמא? אין קושי לנפלים!

משנה: המקשה בתוך שמונים של נקבה, כל דמים שהיא רואה טהורין, עד שיצא הולד. **ורבי אליעזר** מטמא {אמרו לו לרבי אליעזר: ומה במקום שהחמיר בדם השופי, היקל בדם הקושי - מקום שהיקל בדם השופי, אינו דין שנקל בדם הקושי?! אאמר להן: דיו לבא מן הדין להיות כנדון - ממה היקל עליה? מטומאת זיבה! - אבל טמאה טומאת נדה!

גמרא: תנו רבנן: "תשב" - לרבות המקשה בתוך שמונים של נקבה - שכל דמים שהיא רואה טהורין, עד שיצא הולד. **ור' אליעזר** מטמא {אמרו לו לר' אליעזר: ומה במקום שהחמיר בשופי שלפני

מחברת נדה - ד

הולד, היקל בשופי שלאחר הולד - מקום שהיקל בקושי שלפני הולד, אינו דין שנקל בקושי שלאחר הולד!?! אמר להם: דיו לבא מן הדין להיות כנדון - ממה היקל עליה? מטומאת זיבה! אבל מטמאה טומאת נדה! {אמרו לו: הרי אנו משיבין לך לשון אחר: ומה במקום שהחמיר בשופי שלפני הולד, היקל בקושי שעמו - מקום שהיקל בשופי שלאחר הולד, אינו דין שנקל בקושי שעמו?!} אמר להם: אפילו אתם משיבין כל היום כולו, דיו לבא מן הדין להיות כנדון! - ממה היקל עליה? מטומאת זיבה! - אבל מטמאה טומאת נדה!

אמר **רבא**: בהא זכינהו ר' אליעזר לרבנן: לאו אמריתו "דמה" - דמה מחמת עצמה, ולא מחמת ולד!?! הכא נמי! (ויקרא יב) "וטהרה ממקור דמיה" - דמיה מחמת עצמה, ולא מחמת ולד! {אימא: בימי נדה, נדה; בימי זיבה, טהורה!} אמר קרא: "תשב" - ישיבה אחת לכולן!

משנה: כל אחד עשר יום בחזקת טהרה. (לט,א) ישבה לה ולא בדקה; שגגה, נאנסה, הזידה, ולא בדקה - טהורה. הגיע שעת וסתה ולא בדקה - הרי זו טמאה. ר' מאיר אומר: אם היתה במחבא, והגיע שעת וסתה, ולא בדקה - הרי זו טהורה, מפני שחרדה מסלקת את הדמים. אבל ימי הזב והזבה ושומרת יום כנגד יום - הרי אלו בחזקת טומאה

גמרא: למאי הלכתא? אמר **רב יהודה**: לומר שאינה צריכה בדיקה! {והא, מדקתני סיפא "ישבה ולא בדקה", מכלל דלכתחלה בעיא בדיקה!} כסיפא אתאן לימי נדה, והכי קאמר: כל אחד עשר בחזקת טהרה, ולא בעיא בדיקה. אבל בימי נדתה, בעיא בדיקה. ישבה ולא בדקה; שגגה, נאנסה, הזידה, ולא בדקה - טהורה

<<**רב חסדא** אמר: לא צריכא אלא לר' מאיר, דאמר: אשה שאין לה וסת, אסורה לשמש - הני מילי בימי נדתה - אבל בימי זיבתה, בחזקת טהרה קיימא! {אי הכי, אמאי אמר ר' מאיר: יוציא ולא יחזיר עולמית?!} כדלמא אתיא לקלקולא בימי נדה! {הא מדקתני סיפא: "הגיע שעת וסתה ולא בדקה" - מכלל דבאשה שיש לה וסת עסקינן?!} <חסורי מחסרא, והכי קתני: כל אחד עשר בחזקת טהרה, ושריא לבעלה. ובימי נדה, אסורה - במה דברים אמורים? באשה שאין לה וסת - אבל יש לה וסת, מותרת, וצריכה בדיקה. ישבה ולא בדקה; שגגה, נאנסה, הזידה, ולא בדקה - טהורה. הגיע שעת וסתה ולא בדקה, טמאה! {הא מדסיפא ר' מאיר, רישא לאו

מחברת נדה - ד

ר' מאיר!?! כולה ר' מאיר היא, והכי קאמר: אם לא היתה במחבא, והגיע שעת וסתה, ולא בדקה, טמאה - שר' מאיר אומר: אם היתה במחבא, והגיע שעת וסתה, ולא בדקה, טהורה, שחרדה מסלקת את הדמים

<<רבא אמר: לומר שאינה מטמאה מעת לעת {מיתבי: הנדה, והזבה, והשומרת יום כנגד יום, והיולדת - כולן מטמאות מעת לעת! - תיובתא!

<<<רב הונא בר חייא אמר **שמואל**: לומר שאינה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה

אמר **רב יוסף**: לא שמיע לי הא שמעתתא. אמר לו **אביי**: את אמרת ניהלך, ואהא אמרת לך: היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינתה ליום עשרים - זה וזה אסורין לשמש; שינתה פעמים ליום עשרים - זה וזה אסורין - ואמרת לך עלה: אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: לא שנו אלא חמשה עשר לטבילתה, שהן עשרין ותרתי לראיתה, דהתם בימי נדתה קאי לה - אבל חמשה עשר לראיתה, דבימי זיבתה קאי, לא קבעה!

אמר **רב פפא**: אמריתא לשמעתא קמיה **רב יהודה מדסקרתא**: מקבע לא קבעה - מיחש מהו דניחוש לה? אישתיק ולא אמר לי ולא מידי. אמר **רב פפא**: נחזי אנן: היתה למודה להיות רואה ליום חמשה עשר, ושינתה ליום עשרים, זה וזה אסורין. (**לט,ב**) ואמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: לא שנו אלא חמשה עשר לטבילתה, שהן עשרין ותרתי לראיתה - ושינתה ליום עשרים ושבעה, דכי הדרי ואתו עשרין ותרתי, קיימא לה בתוך ימי זיבתה! וקתני: זה וזה אסורין - אלמא דחיישינן לה! #וקסבר **רב פפא**: עשרין ותרתי, מעשרין ותרתי מנינן - נדה ופתחה, מעשרין ושבעה מנינן

{אמר ליה **רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא**: ממאי?! דלמא עשרין ותרתי נמי מעשרין ושבעה מנינן, דכי הדרי ואתו עשרין ותרתי, קיימא לה בתוך ימי נדותה! - והכי נמי מסתברא! דאי לא תימא הכי, האי תרנגולתא, דרמיא יומא וכבשה יומא, ורמיא יומא וכבשה יומא, וכבשה תרי יומי ורמיא חד יומא - כי הדרה נקטה, כדלקמיה נקטה או כדמעיקרא נקטה? על כרחך כדלקמיה נקטה!

<אמר ליה **רב פפא**: אלא הא דאמר **ריש לקיש**: אשה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה, ואין אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדותה. **ורבי יוחנן** אמר: אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדותה - היכי דמי? לאו כגון דחזאי ריש ירחא, וחמשא בירחא, וריש ירחא,

מחברת נדה - ד

וחמשא בירחא - והשתא חזאי בחמשא בירחא, ובריש ירחא לא
חזאי! וקאמר: אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדותה - אלמא
מריש ירחא מנינא! {אמר ליה: לא! הכי אמר ר' יוחנן: כגון דחזאי
ריש ירחא, וריש ירחא, ועשרין וחמשה בירחא, וריש ירחא -
דאמרינן: דמי יתירי הוא דאתוספו בה!
וכן כי אתא רבין וכל נחותי ימא, אמרוה כרב הונא בריה דרב
יהושע